

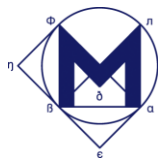

Innovasjonsformelen

for fremtidens næringsliv i Norge

Leo A. Grünfeld

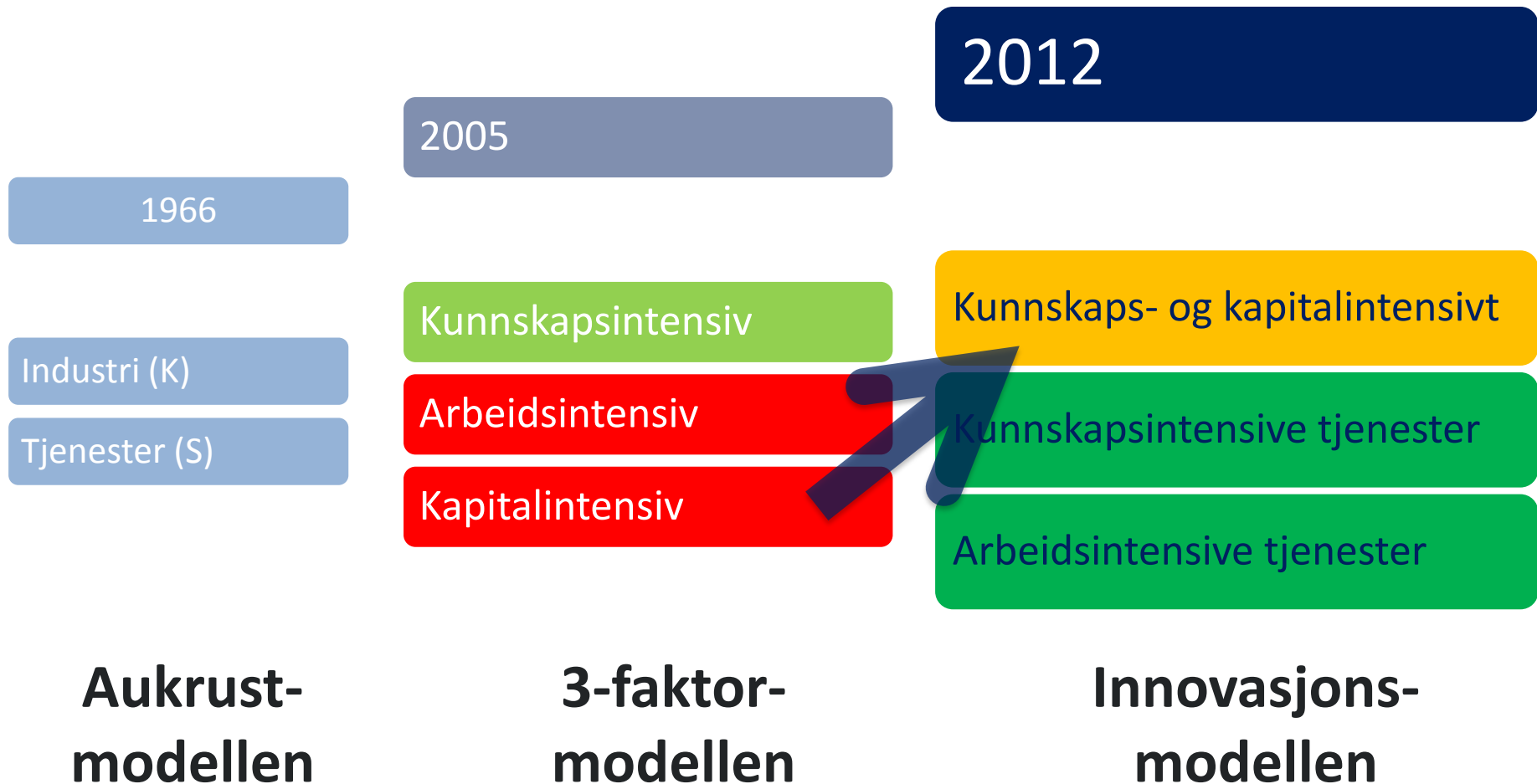
MENON
Business Economics

NHDs Innovasjonskonferanse
25. September 2012

Tre korte budskap:

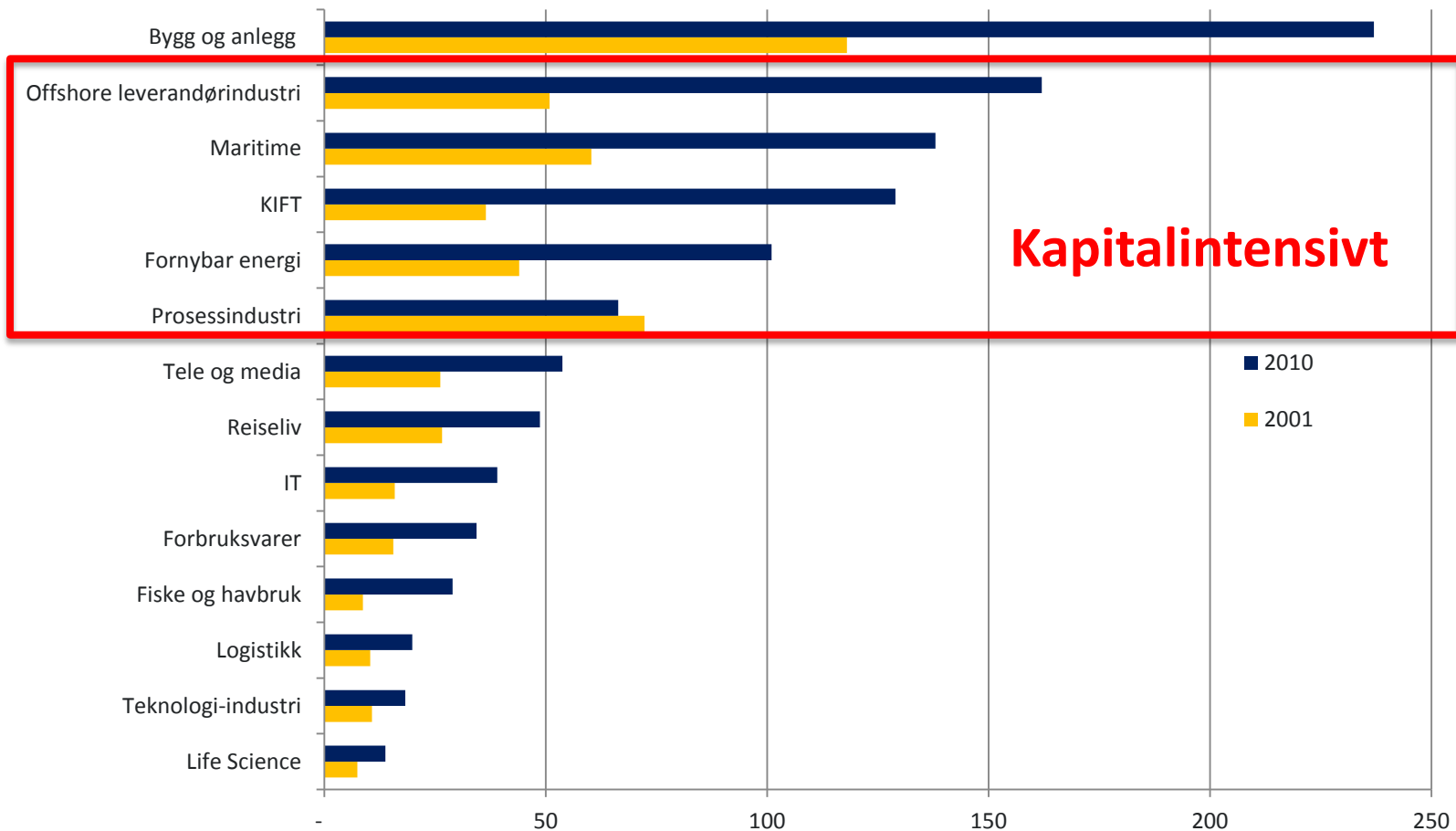
- De kapitalintensive næringene (petro – maritim- materialer -oppdrett) innoverer som bare det...
 - Statistikken klarer ikke å fange det opp
 - Rett innovasjonspolitikken inn mot prosjektene i randsonen rundt de sterke kapitalintensive miljøene
- Legg til rette for økt innovasjon i tjenestenæringer med lav kunnskapsintensitet og høy etterspørselsvekst (Hjelpetjenester)
- Spre resten av FoU-satsningen bredt men **krev at mer FoU** ved UogH, institutter og sykehus **rettes mot innovasjon**

Norsk næringsliv anno 1966, 2005 og 2012

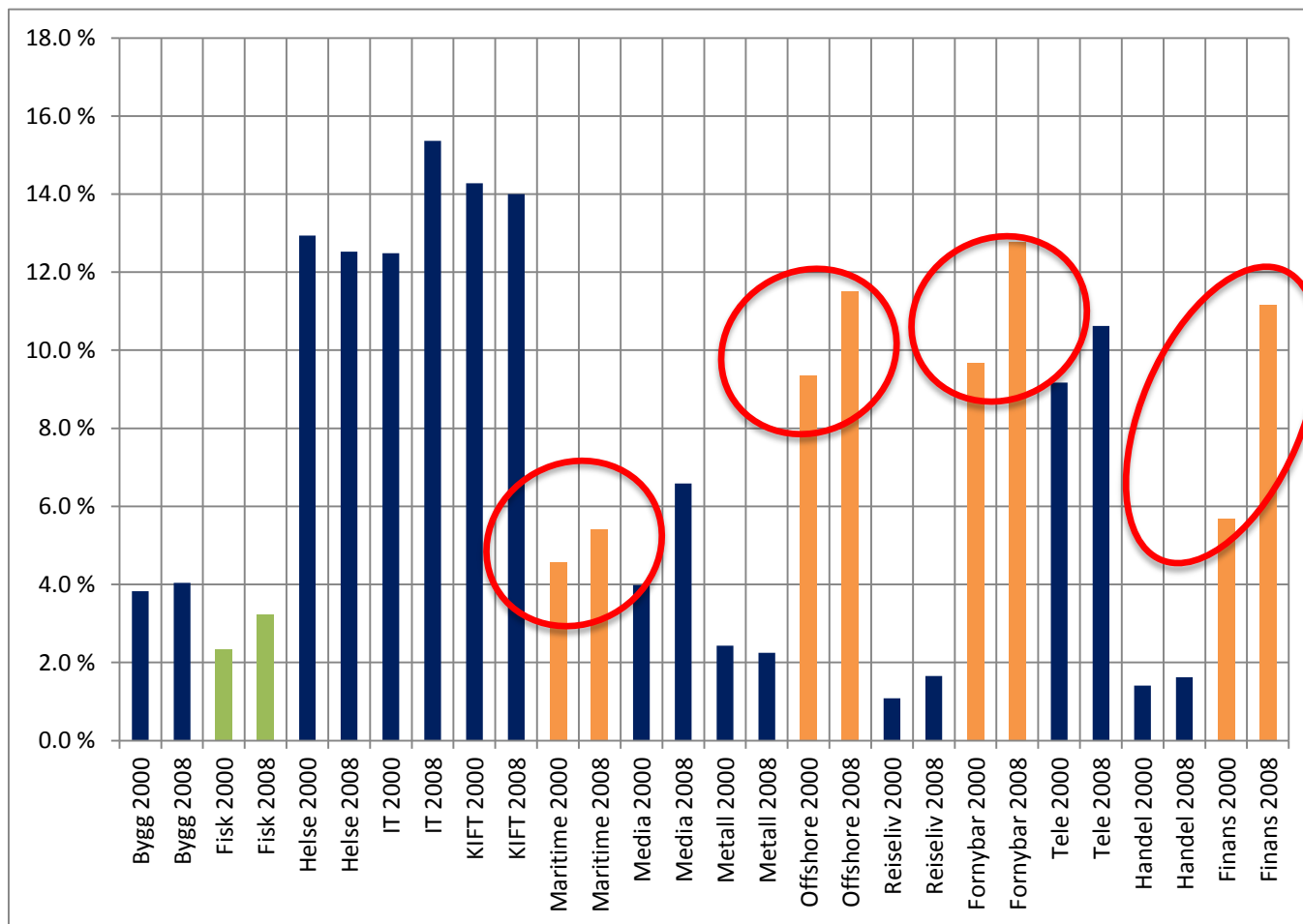
Næringenes størrelse i 2001 og 2010

Verdiskaping i løpende priser (bruttoprodukt), Menon-næringer

Utdanningsrevolusjon i de kapitalintensive næringene

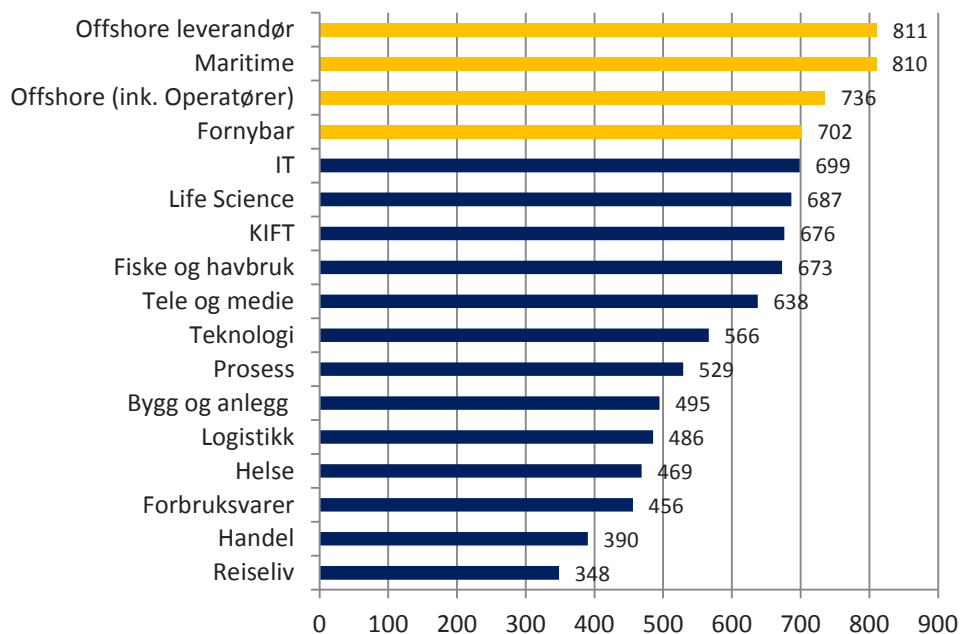
Andel med Master og Phd av alle sysselsatte (SSB, BI , Menon)

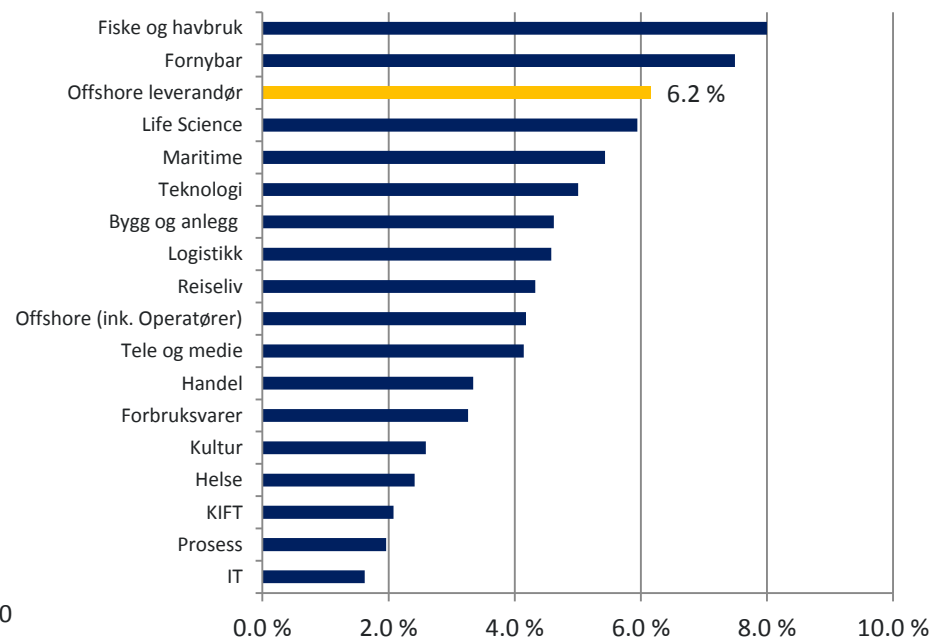
Et makro- / kostandsproblem?

Kun dersom innovasjonsevnen er for lav

Lønnskostnader per sysselsatt, (1000 NOK, 2010)

Årlig lønnsvekst (snitt for perioden 2001-2010)

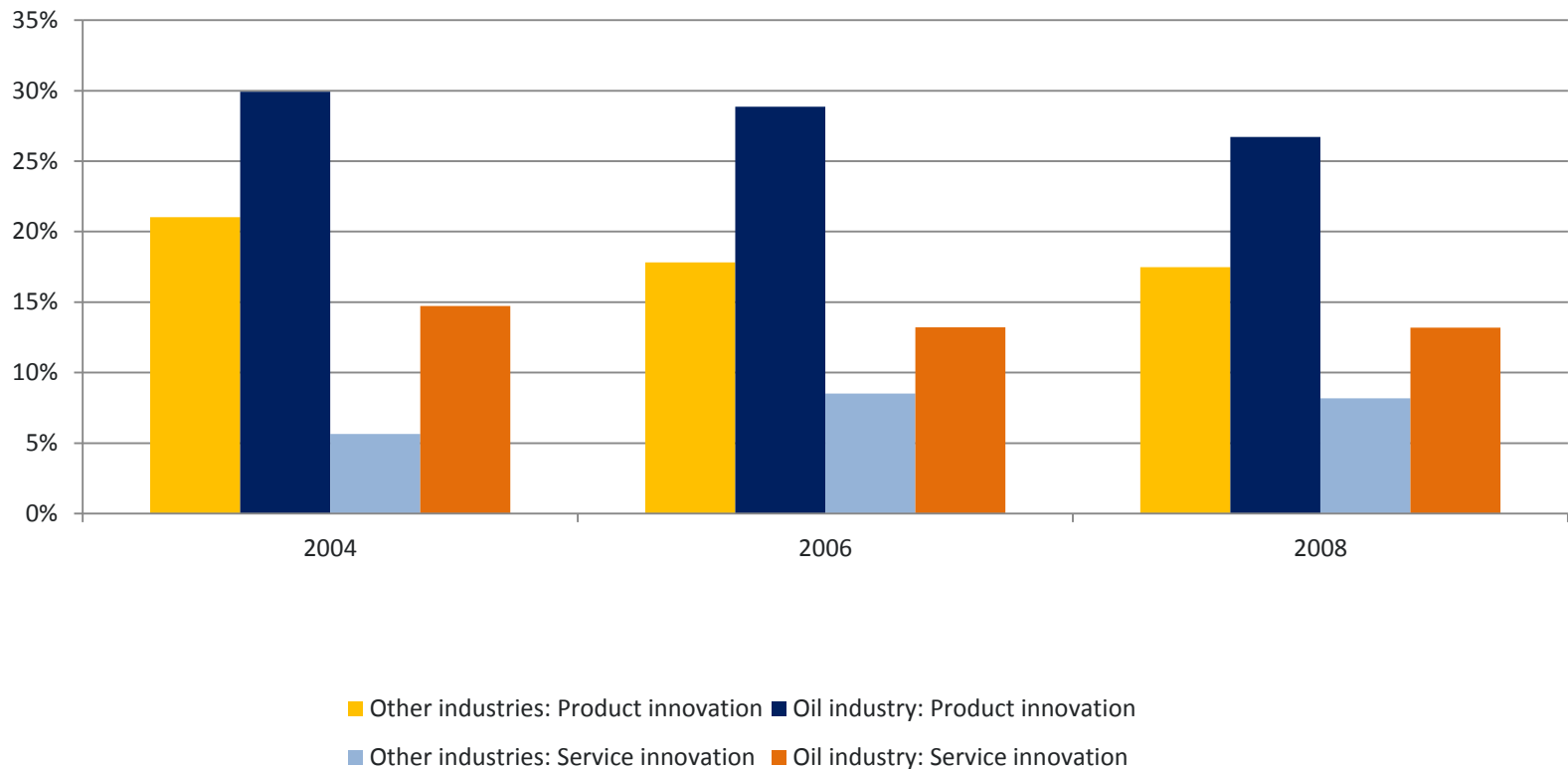

Kilde: Menon bedriftspopulasjon / Soliditet

Offshore som innovasjonsmotor

Produkt og tjenesteinnovasjon i offshore er mye høyere enn i resten av næringslivet

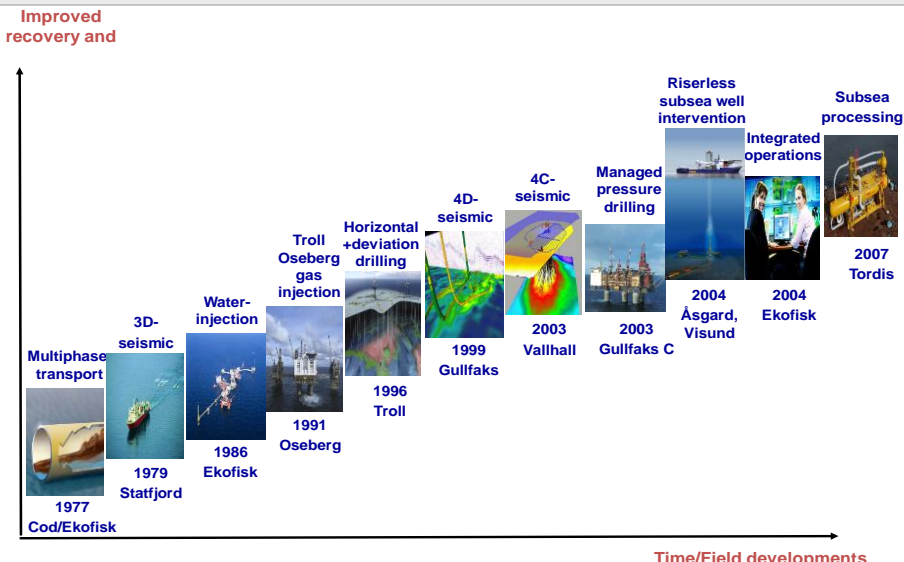
Andel av foretakene som rapporterer å ha oppnådd innovasjon siste 2 år

Kilde: Sasson og Blomgren (2011): Et kunnskapsbasert Norge

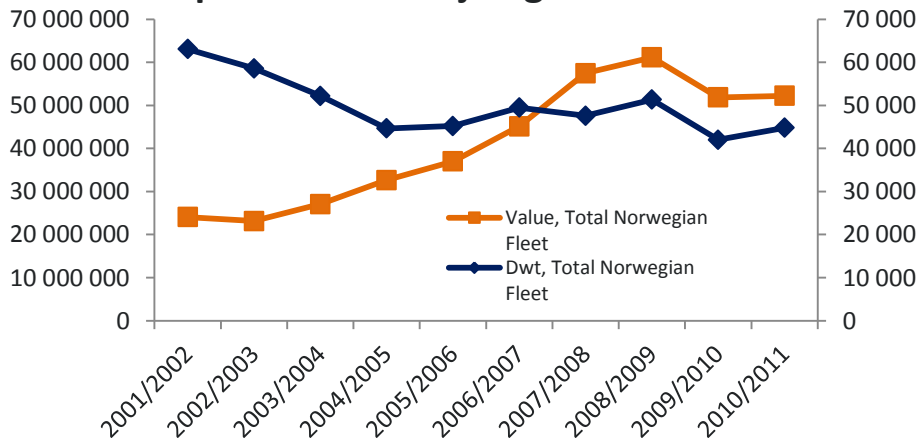
Offshore og maritim: Eksportmotorene

Det er innovasjoner som driver veksten

Kilde: Menon (2010) og OED (2010)

Norsk skipsflåte: Tonnasje og verdi

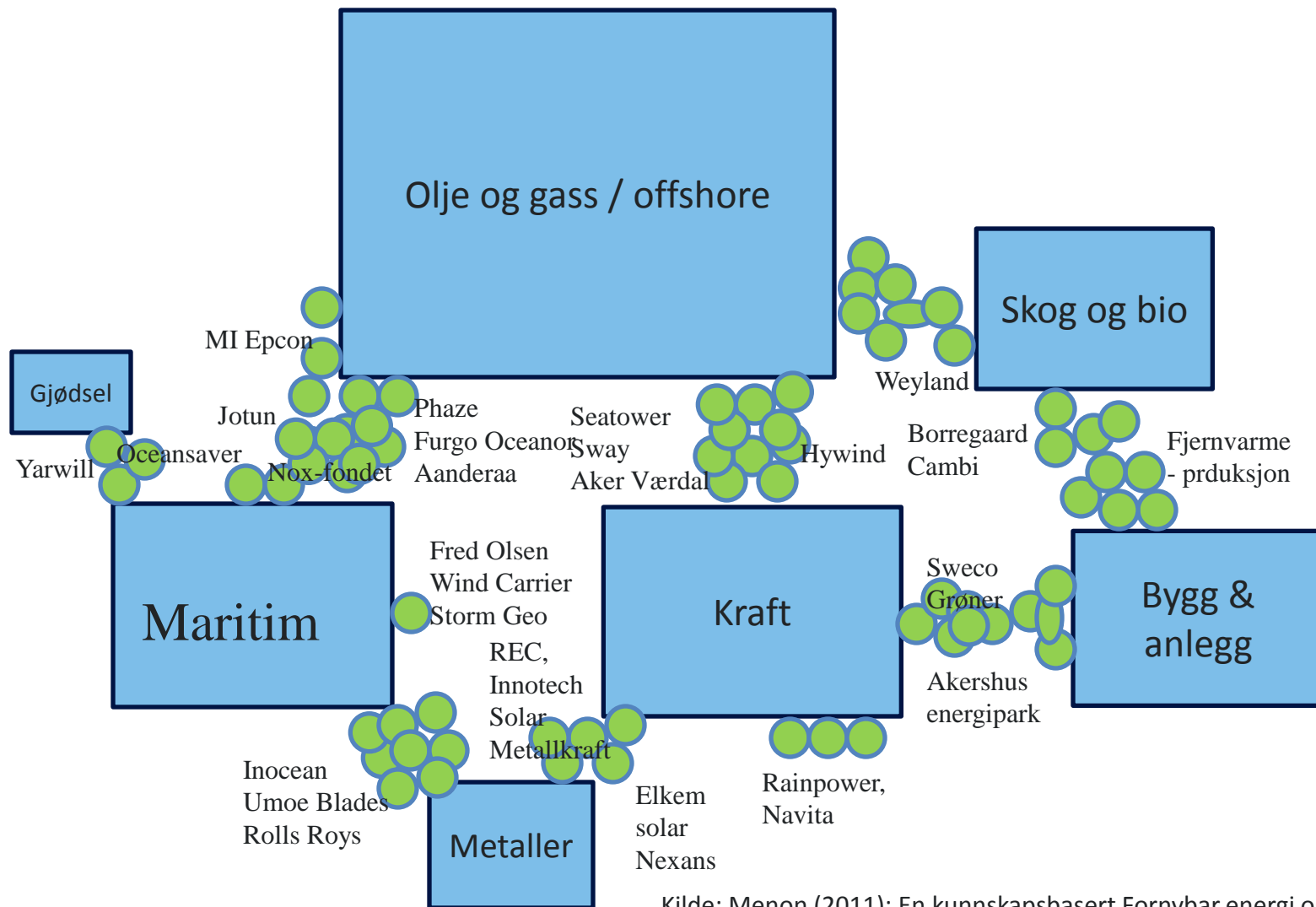
Kilde: Menon (2012): Verdensflåten i verdi og volum

Offshore leverandørindustri dominerer kraftig på eksportsiden

	Næring	Verdi	Leverandørindustriens andel av total industri eksport
Syssele	Industri totalt	245 000	
	Metaller og kjemisk	40 000	(råvareintens)
	Offshore leverandørindustri	110 000	54%
Eksport (Mill NOK)	Industri totalt	280 000	
	Metaller og kjemisk	130 000	
	Offshore leverandørindustri	110 000	73% 110/(280-130)

Kilde: Menon (2012) og SSB

Det offentlige må fokusere på randsonen rundt de store kapitalsterke Case: Cleantech

Kilde: Menon (2011): En kunnskapsbasert Fornybar energi og miljønæring

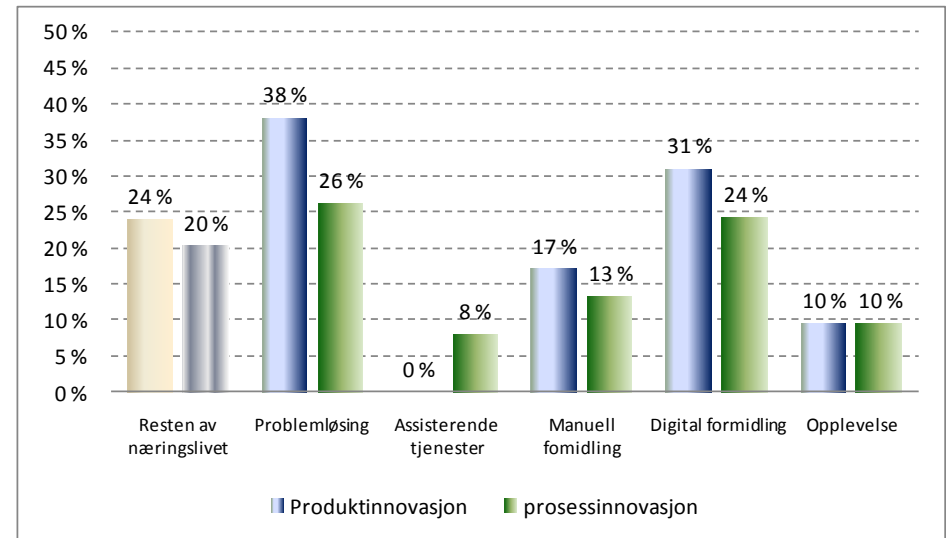
Kunnskap og hjelpetjenester skaper fremtiden

Tjenestegruppenes rolle i norsk økonomi (2008)

Årlig verdiskapingsvekst 1998-2008

Sektor	
Kunnskapstjenester og problemløserer	16 %
Hjelpetjenester	13 %
Manuelle formidlingstjenester	5 %
Digitale formidlingstjenester	3 %
Opplevelse	7 %
Bygg og anlegg	10 %
Kraftproduksjon	9 %
Industri	5 %
Olje og gass	24 %
Primærnærings	7 %
Annet	7 %

Andel bedrifter med rapportert innovasjon

- 1) **Fremveksten av kunnskapsintensive problemløserer er innovasjonsdrevet** (men de er i all hovedsak koblet til klyngene i norsk næringsliv)
- 2) **Veksten i hjelpetjenester er innovasjonsløs**
=> Lav produktivitetsvekst

Hjelpetjenester

En viktig næring med innovasjonsproblemer

Sektor	Hjelpetjenester	Prosent av næringslivet	Næringsliv totalt
Antall foretak	5 034	3 %	176 185
Verdiskaping 2008 (Mrd NOK)	60	3 %	1740
Antall ansatte 2008	134 745	9 %	1 507 494
Verdiskaping per ansatt (1000 NOK)	447		
Verdiskaping per bedrift (1000 NOK)	199		

10 store representative bedrifter

Navn	Antall ansatte
Adecco Norge	25373
ISS	9870
Securitas	3503
SAS ground service	3288
Eurest	864
Opplysningen 1881	709
Norlandia Omsorg	611
Veolia Miljø	599
LNM Barnehage	448
Citymaid Hjemmeservice	150

- Lav utdanningsgrad gir lite innovasjonfokus
- Lave marginer gir begrenset mulighet til innovasjon
- Virkemiddelapparatet er ikke rett inn mot disse
- Offentlige innkjøp i dette segmentet er nærmest innovasjons-fiendtlig (lavest mulig kostnad)
- Men... stor etterspørsel i samfunnet og den vokser
- Det offentlige må inn og stimulere for ikke å ende i Baumol-fellen

Grunnforskning som motor bak innovasjon

Nærmest en lov blant samfunnsøkonomer og innovasjonsforskere

- Klette og Møen (2002)
 - Må ha både solid grunnforskning og anvendt satsning, men den vitenskapelige kvaliteten er i dag for dårlig i Norge.
- Cappelen (2006)
 - Vi trenger FoU for å lære av andre, da er grunnforskning effektivt

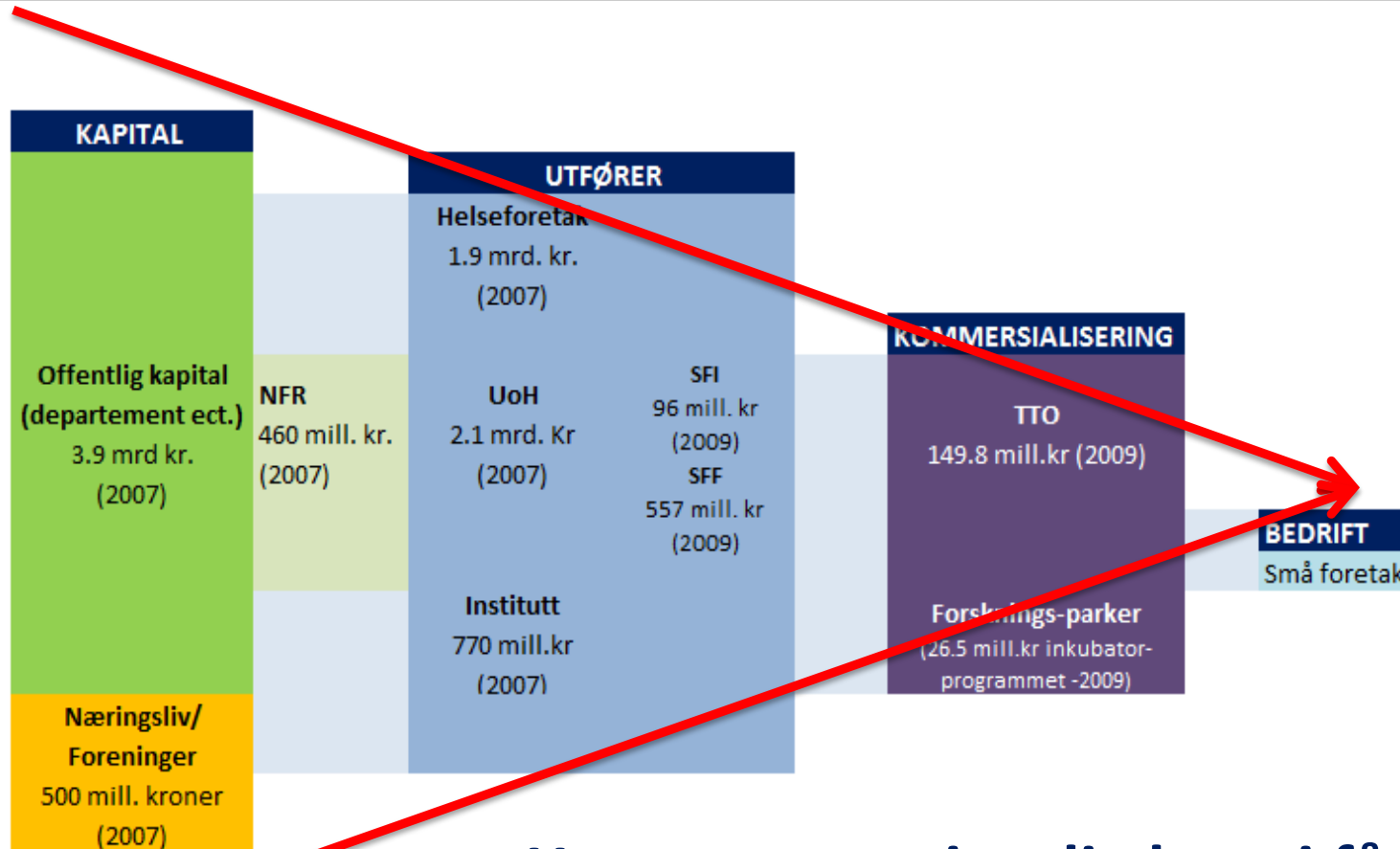
MEN...

- Kyvik m fl (2011):
 - Norske universitetsforskere skiller seg imidlertid klart ut fra gjennomsnittet for de andre landene; 45 prosent oppga at tyngdepunktet i deres forskning i høy grad ligger i grunnforskning, mot 30 prosent i de andre landene.

SÅ: Økt innovasjon skapes ikke gjennom fokus på grunnforskning i Norge: Det skapes ved å gi forskerne insentiver til å rette seg mot anvendelse i næringslivet

Skrekk-eksempelet

Fra FoU til innovasjon innen Life Science i Norge

Hvor mye næringsliv har vi fått ut av alle de offentlige milliardene?

Life Science:

Næring i krise når trekten blir et rør

Populasjon av Life Science bedrifter i Norge

	Antall fordelt på fase					Omsetning	Verdiskaping
	Tidlig oppstart	Vekst	Mellomstor	Stor/internasjonal aktør	Total		
	Mill. Nok 2010	Mill. nok 2010					
Farma	16	23	4	34	77	10 900	2 607
Medtech	46	24	34	16	120	12 200	4 286
Diagnostikk	12	15	5	8	40	5792	2 849
Bioinformasjon og eHelse	8	11	5	2	26	1 142	691
Helsekost og Omega3	5	9	9	6	29	4 844	1 340
Biomaterialer	4	7	9	7	27	3 719	1 051
					319		
Agribiotek	3	4	4	1	12	1 194	2 349
Akvabiotek	13	10	10	4	37	3 227	590
Ukjent	1				1	0	21
Total	108	103	80	78	369	43 000	13 700